

**POWIATOWY
PROGRAM
ROZWOJU PIECZY
ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE
WŁOSZCZOWSKIM
NA LATA 2015-2017**

WŁOSZCZOWA 2015

WSTĘP.....	3
1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	6
2. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2012-2014 W POWIECIE WŁOSZCZOWSKIM.....	7
3. ANALIZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE WŁOSZCZOWSKIM 8	
a) Charakterystyka środowisk rodzinnych zagrożonych umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki na podstawie danych udostępnionych przez ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu włoszczowskiego.....	9
b) Charakterystyka rodzin zastępczych i instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu włoszczowskiego	11
c) Charakterystyka osób usamodzielnianych na terenie powiatu włoszczowskiego	16
4. ANALIZA SWOT	18
5. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.....	20
6. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2015 -2017	24
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	25
8. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU	25
9. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	26

WSTĘP

System pieczy zastępczej to system zintegrowanych działań osób i instytucji mających na celu zapewnienie właściwej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy w zakresie pracy z rodziną biologiczną - co należy do zadań własnych gmin, a organizacją przez powiat pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015r. poz. 332) do zadań własnych powiatu należą:

1. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
2. organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
3. tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
4. prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
5. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
6. organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a. grup wsparcia,
  - b. specjalistycznego poradnictwa;

7. powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
8. wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
9. zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
10. prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy
11. kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
12. finansowanie:
  - a. świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b. pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - c. szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
13. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust.3 ustawy
14. przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8. opłaty rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1. realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
2. finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Istotną rolę w organizacji wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz w organizacji pieczy zastępczej odgrywa prawidłowa współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego (w szczególności ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi). Interdyscyplinarna współpraca różnych służb i instytucji pozytywnie rokuje w zakresie zwiększenia efektywności działań oraz skutecznego rozwiązywania problemów społecznych.

Podstawę prawną opracowania „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Włoszczowskim na lata 2015-2017” stanowi artykuł 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W powiecie włoszczowskim organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z Zarządzeniem Starosty Włoszczowskiego Nr 64/11 z dnia 18 października 2011r. wyznaczono Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włoszczowie.

Rolą organizatora jest przede wszystkim troska o rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, a więc inicjowanie ich tworzenia, kwalifikowanie kandydatów do tej roli oraz wspieranie już funkcjonujących rodzin.

1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 332);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2015r., poz. 163);
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2013r., poz.595 z późn. zm.);
- 4) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- 5) Konwencja o Prawach Dziecka;
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720)

2. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2012-2014 W POWIECIE WŁOSZCZOWSKIM

Zadania określone w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy zastępczej w Powiecie Włoszczowskim na lata 2012-2014 przyjętego Uchwałą Rady Powiatu Włoszczowskiego Nr XIX/99/2012 z dnia 26 marca 2012r. w większości zostały zrealizowane w zakresie określonym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W myśl programowych założeń:

- Każdemu dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej zapewniono pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, zarówno na terenie powiatu włoszczowskiego, jak i na terenie innych powiatów,
- Zapewniono rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz pomoc i wsparcie w ramach funkcjonujących grup wsparcia,
- Prowadzono poradnictwo psychologiczne i prawne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- Organizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- Rodziny zastępcze otrzymywały przysługujące świadczenia na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej. Rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinny dom dziecka otrzymywały wynagrodzenia i pozostałe świadczenia przysługujące zgodnie z cyt. ustawą tj. środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w domu jednorodzinnym w którym zamieszkuje rodzina zawodowa (1 rodzina) oraz w którym prowadzony jest rodzinny dom dziecka (1 rodzina). Dodatkowo 1 rodzina zawodowa otrzymała świadczenie związane z remontem lokalu mieszkalnego w domu jednorodzinnym, w którym prowadzony jest rodzinny dom dziecka. Ponadto na wniosek rodzin zawodowych oraz osób prowadzących rodzinny dom dziecka zatrudniono osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich (3 rodziny zawodowe).
- Zapewniono środki na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej t.j. jednej placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego funkcjonującej na terenie powiatu włoszczowskiego,
- Zapewniono środki na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych oraz zapewniono wsparcie dla osób usamodzielnianych w formie poradnictwa,
- Pozyskiwano środki zewnętrzne

3. ANALIZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE WŁOSZCZOWSKIM

Rodzinne formy pieczy zastępczej obejmują rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka. Stanowią formę wsparcia dla rodzin biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, traktują je w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobistej, zapewniają kształcenie, rozwój uzdolnień i zainteresowań, dostęp do świadczeń zdrowotnych, zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne i religijne, a także zapewniają ochronę przed arbitralną i bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka oraz umożliwiają mu kontakt z rodzicami i innymi bliskimi osobami, chyba że z uwagi na dobro dziecka sąd postanowi inaczej.

Na rodzinie zastępczej lub prowadzącym rodzinny dom dziecka spoczywa obowiązek a jednocześnie prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem, jego wychowania i reprezentowania, w szczególności w przedmiocie dochodzenia świadczeń przeznaczonych na zaspokajanie jego potrzeb. Pozostałe obowiązki i prawa wynikające z władzy rodzicielskiej należą do rodziców dziecka.

Od 1 stycznia 2012 roku, zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- **rodzina zastępcza:**
  - **spokrewniona** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
  - **nierzawodowa** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
  - **zawodowa**, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.
- **rodzinny dom dziecka**
- **rodziny pomocowe** (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

Umieszczenie w **instytucjonalnej pieczy zastępczej** następuje w sytuacji, gdy brakuje możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych powodów nie jest to zasadne.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby, realizują plan pomocy dziecku. Umożliwiają mu kontakt z rodzicami i innymi bliskimi osobami, chyba że sąd postanowi inaczej. Podejmują działania, których celem jest powrót dziecka do rodziny. Zapewniają dostęp do kształcenia

dostosowanego do wieku i możliwości rozwojowych dziecka. Obejmują je działaniami terapeutycznymi oraz zapewniają korzystanie ze świadczeń zdrowotnych.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych,
- interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

Placówki opiekuńczo - wychowawcze prowadzone są jako placówki typu:

- socjalizacyjnego,
- interwencyjnego,
- specjalistyczno-terapeutycznego lub rodzinnego.

Warty odnotowania jest fakt, że od roku 2007 żadne dziecko z terenu powiatu włoszczowskiego nie zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

a) Charakterystyka środowisk rodzinnych zagrożonych umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki na podstawie danych udostępnionych przez ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu włoszczowskiego

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła kompetencje w zakresie pracy z rodziną biologiczną między samorząd gminny i powiatowy. Obowiązki te jednostki samorządu terytorialnego realizować powinny w szczególności przez współpracę z sądem i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, organizacjami pozarządowymi oraz środowiskiem lokalnym.

W gestii gminy jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych polegające na planowych działaniach mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny,
- placówek wsparcia dziennego,
- rodzin wspierających.

Na potrzeby opracowania Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Włoszczowskim na lata 2015- 2017 zostały zgromadzone dane dotyczące sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz poddane analizie.

Powiat włoszczowski położony jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego i zajmuje powierzchnię 908 km². W skład powiatu wchodzi 6 gmin:

- miasto i gmina Włoszczowa
- gmina Kluczewsko
- gmina Krasocin
- gmina Moskorzew

- gmina Radków

- gmina Secemin.

Ośrodkiem powiatowym jest położone centralnie miasto Włoszczowa, skupiające funkcje usługowo-przemysłowe oraz administracyjne.

W związku z opracowaniem „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Włoszczowskim na lata 2015 – 2017” zwrócono się z prośbą do gmin powiatu włoszczowskiego o udzielenie informacji na temat realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Uzyskano informacje dotyczące liczby asystentów rodziny zatrudnionych w latach 2012-2014 w poszczególnych gminach, liczby rodzin objętych wsparciem asystenta z wyszczególnieniem przyczyn przydzielenia asystenta oraz podjętych działań na rzecz rodziny.

Tabela 1. Zatrudnienie asystentów rodzin w latach 2012-2014

L.P	GMINA	LICZBA ASYSTENTÓW RODZINY W GMINACH		
		2012	2013	2014
1.	Włoszczowa	-	1 (od 03.06.2013- 22.12.2013r.)	1 (od 06.06.2014- 22.12.2014r.)
2.	Krasocin	1 (od 01.10.2012- 31.12.2012)	1 (od 01.05.2013- 30.11.2013r.)	1 (od 01.05.2014- 31.12.2014r)
3.	Kluczewsko	-	-	-
4.	Secemin	1	1	1
5.	Moskorzew	-	-	1
6.	Radków	1	1	1

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że w związku z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w gminach powiatu włoszczowskiego w roku 2012 zatrudniono 3 asystentów rodziny. W roku 2013 liczba asystentów wzrosła do 4, natomiast w kolejnym roku tylko jedna spośród sześciu gmin nie posiadała asystenta (gmina Kluczewsko).

Tabela 2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2012-2014

L.P	GMINA	LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY		
		2012	2013	2014
1.	Włoszczowa	-	7	7
2.	Krasocin	7	8	10
3.	Kluczewsko	-	-	-
4.	Secemin	6	9	9
5.	Moskorzew	-	-	6
6.	Radków	4	7	6

Na podstawie danych zawartych w tabeli stwierdza się, że największa liczba rodzin objętych wsparciem asystenta znajduje się na terenie gmin Krasocin i Secemin. Problemami, które najczęściej występowały w rodzinach, które otrzymywały pomoc i wsparcie były: bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm.

Działania podejmowane przez asystentów mające na celu poprawę w funkcjonowaniu danej rodziny obejmowały: aktywizowanie osób bezrobotnych poprzez motywowanie do szukania i podjęcia pracy, pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego, pomoc w złożeniu dokumentów w sprawie orzeczenia o niepełnosprawności, motywowanie do podjęcia leczenia oraz kontrolowanie wypełniania obowiązku leczenia odwykowego, pomoc psychologiczno – pedagogiczna w formie konsultacji wychowawczych dla rodziców małoletnich dzieci.

b) Charakterystyka rodzin zastępczych i instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu włoszczowskiego

Dziecko ma zagwarantowane prawo do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich innych form pomocy rodzicom, chyba że dobro dziecka przemawia za niezwłocznym zapewnieniem mu pieczy zastępczej.

Rodzinne formy pieczy zastępczej obejmują rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka. Stanowią formę wsparcia dla rodzin biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka zapewniają dziecku

całodobową opiekę i wychowanie, traktują je w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobistej, zapewniają kształcenie, rozwój uzdolnień i zainteresowań, dostęp do świadczeń zdrowotnych, zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne i religijne, a także zapewniają ochronę przed arbitralną i bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka oraz umożliwiają mu kontakt z rodzicami i innymi bliskimi osobami, chyba że z uwagi na dobro dziecka sąd postanowi inaczej.

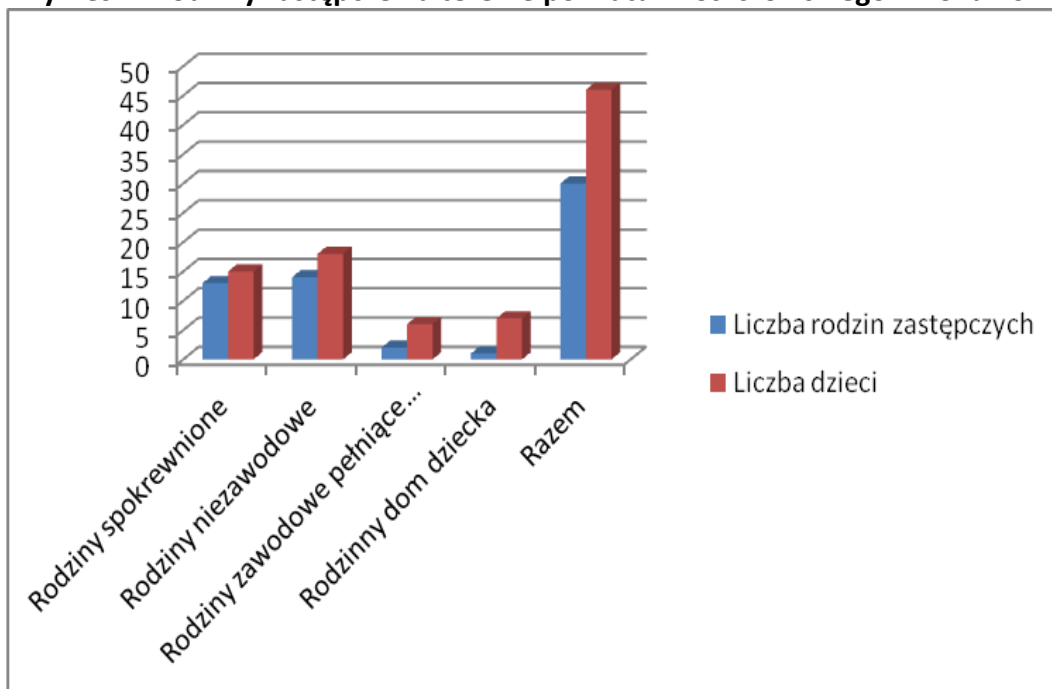
Umieszczenie dziecka poza rodziną naturalną powinno stanowić środek ostateczny, stosowany gdy rodzice zagrażają dobru dziecka. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo do czasu umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Umieszczenie w pieczy zastępczej powinno uwzględniać prawo dziecka do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej – jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka. Piecza zastępcza zmierza do przygotowania dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z rodziną i rówieśnikami oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także dąży do zaspokojenia potrzeb emocjonalnych dzieci w szczególności potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

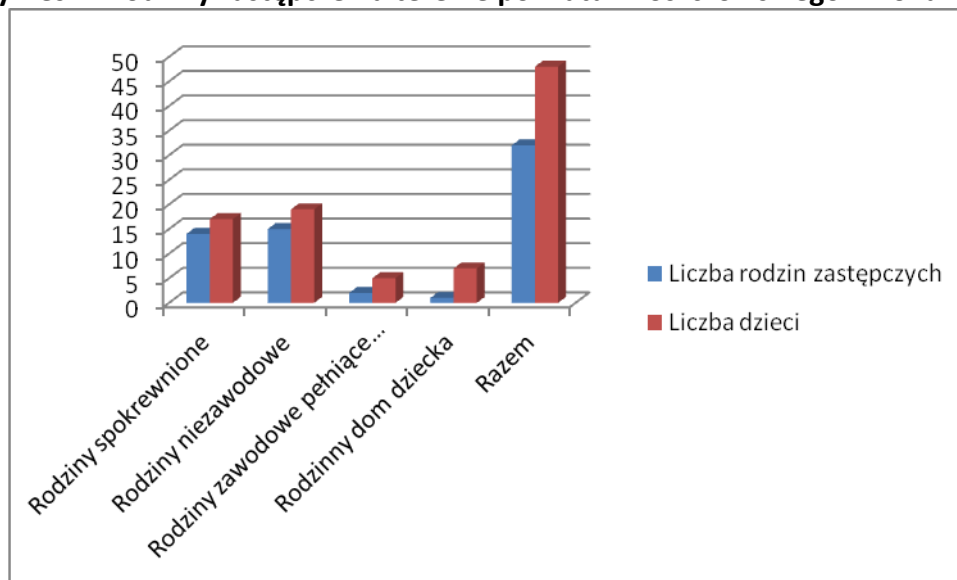
Na rodzinie zastępczej lub prowadzącym rodzinny dom dziecka spoczywa obowiązek, a jednocześnie prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem, jego wychowania i reprezentowania, w szczególności w przedmiocie dochodzenia świadczeń przeznaczonych na zaspokajanie jego potrzeb.

Tabela 3. Rodziny zastępcze na terenie powiatu włoszczowskiego w roku 2012

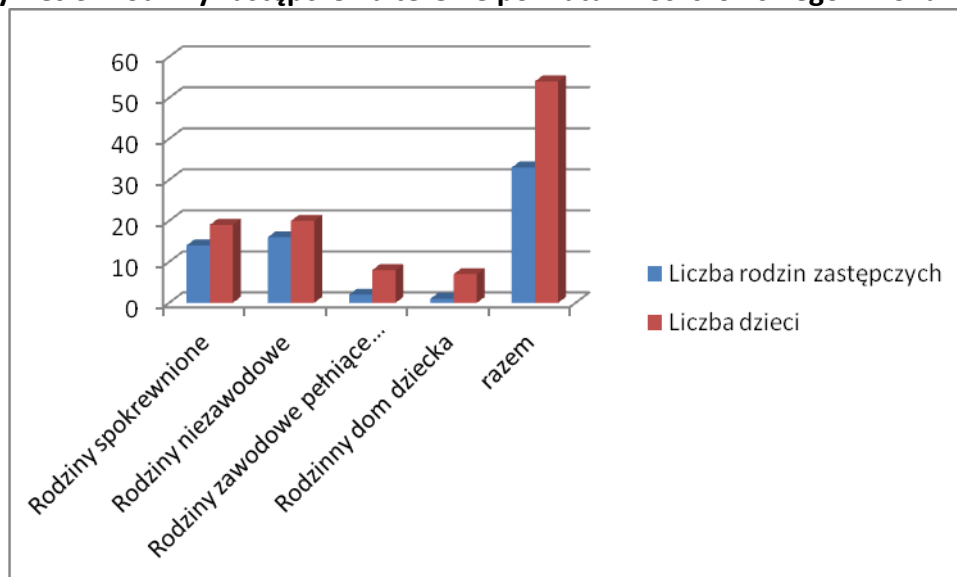
Stan na dzień 31.12.2012r.		Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	Rodzinny dom dziecka	Razem
	Liczba rodzin zastępczych	13	14	2	1	30
	Liczba dzieci	15	18	6	7	46

Wykres 1. Rodziny zastępcze na terenie powiatu włoszczowskiego w roku 2012**Tabela 4. Rodziny zastępcze na terenie powiatu włoszczowskiego w roku 2013**

Stan na dzień 31.12.2013r.		Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	Rodzinny dom dziecka	Razem
	Liczba rodzin zastępczych		14	15	2	1
Liczba dzieci		17	19	5	7	48

Wykres 2. Rodziny zastępcze na terenie powiatu włoszczowskiego w roku 2013**Tabela 5. Rodziny zastępcze na terenie powiatu włoszczowskiego w roku 2014**

Stan na dzień 31.12.2014r.		Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	Rodzinny dom dziecka	razem
	Liczba rodzin zastępczych	14	16	2	1	33
Liczba dzieci	19	20	8	7	54	

Wykres 3. Rodziny zastępcze na terenie powiatu włoszczowskiego w roku 2014

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że na terenie powiatu włoszczowskiego funkcjonuje zbliżona ilość rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych. Liczba w/w rodzin i umieszczonych w nich dzieci nie ulega zdecydowanym zmianom, utrzymuje się na podobnym poziomie.

Istnieje natomiast potrzeba utworzenia nowych zawodowych rodzin zastępczych, w szczególności rodzin specjalistycznych oraz pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Wynika to m.in. z obserwowanego wzrostu liczby dzieci wymagających szczególnego rodzaju opieki często związanego z posiadaniem orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o kształceniu specjalnym.

Zasadnym byłoby rozważenie utworzenia rodzinnego domu dziecka, stanowiącego alternatywę w sytuacji pojawienia się potrzeby umieszczenia w pieczy zastępczej licznego rodzeństwa lub małoletnich powyżej 10 roku życia.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze w powiecie włoszczowskim

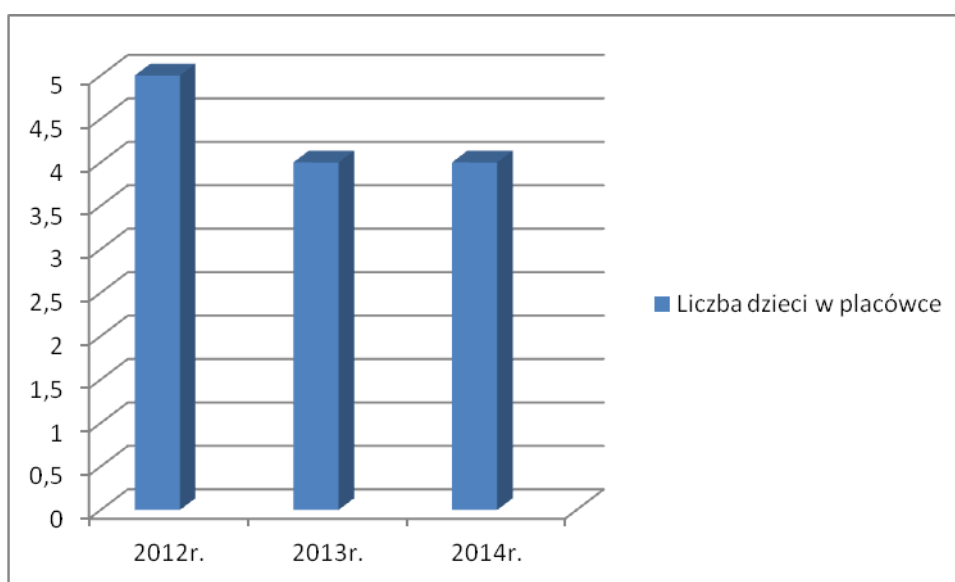
Na terenie powiatu włoszczowskiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego. W placówce tej na dzień 31 grudnia 2014r. przebywało 4 dzieci – dwoje z powiatu włoszczowskiego, jedno z miasta Kielce oraz jedno z powiatu kołobrzeskiego.

Tabela 6. Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego na terenie powiatu włoszczowskiego w latach 2012-2014

Liczba dzieci/rok	2012r.	2013r.	2014r.
Liczba dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	5	4	4

Wykres 4. Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego na terenie powiatu włoszczowskiego w latach 2012-2014

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego w latach 2012 – 2014 nie uległa znaczącej zmianie.

c) Charakterystyka osób usamodzielnianych na terenie powiatu włoszczowskiego

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od dnia 1 stycznia 2012r. pełnoletni wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą (rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze) zostali objęci pomocą dla osób usamodzielnianych zgodnie z w/w ustawą.

Odnosnie wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą przed dniem wejścia ustawy o wspieraniu zastosowane zostały przepisy zawarte w ustawie o pomocy społecznej.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletniości rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo – wychowawczą przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki

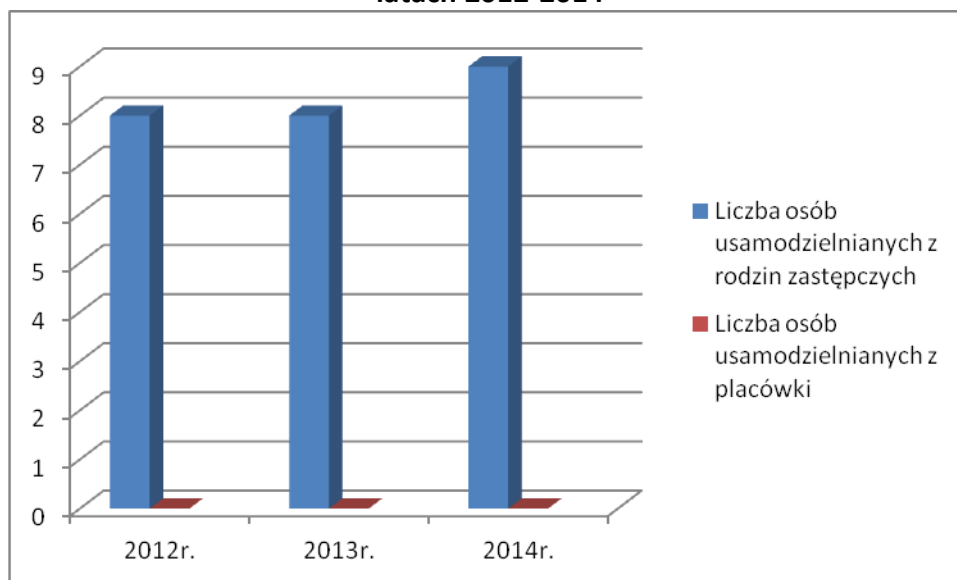
- usamodzielnienie
- zagospodarowanie.

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia.

Tabela 7. Liczba pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia w latach 2012-2014

Liczba osób/rok	2012r.	2013r.	2014r.
Liczba osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych	8	8	9
Liczba osób usamodzielnianych z placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	-	-	-

Wykres 5. Liczba pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia w latach 2012-2014

4. ANALIZA SWOT

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy:

- **S** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

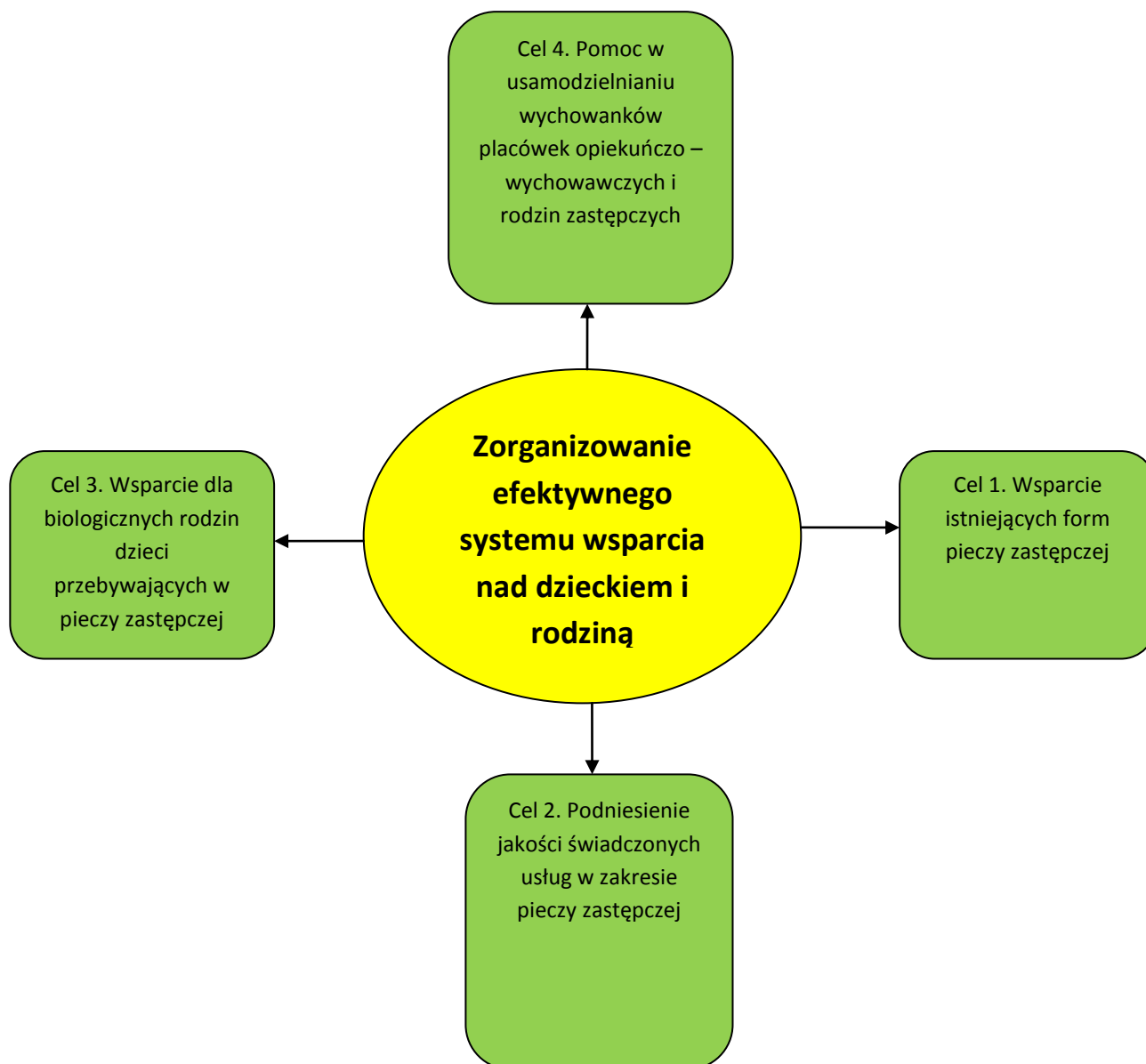
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wykwalifikowana kadra PCPR • współpraca z jednostkami pomocy społecznej zajmującymi się udzielaniem pomocy i wsparcia rodzinie i dziecku oraz z innymi instytucjami samorządowymi • zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej • organizacja i prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych • prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych • wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia • prowadzenie szkoleń i kwalifikacji dla kandydatów na rodziny zastępcze • współpraca z Sądem Rodzinnym	<ul style="list-style-type: none"> • brak osób chętnych do pełnienia funkcji rodzin zastępczych • długotrwały okres szkoleniowy dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej • brak propozycji pracy dla młodych usamodzielnianych osób • brak lokali socjalnych oraz mieszkań chronionych na terenie gminy dla wychowanków placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego i rodzin zastępczych • brak wolontariatu na rzecz rodzinnych form pieczy zastępczej

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • stałe szkolenie i doskonalenie zawodowe kadry Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie • pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego • pozyskiwanie kandydatów do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej • współpraca z instytucjami zajmującymi się opieką nad dzieckiem i rodziną	<ul style="list-style-type: none"> • wypalenie zawodowe rodzin zastępczych • niechęć ze strony rodziców biologicznych do współpracy mającej na celu powrót dziecka do rodziny • wzrost biedy, bezrobocia oraz narastające ubożenie społeczeństwa • narastanie postaw rodzicielskich obrazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci • trudności we współpracy z innymi instytucjami niosącymi pomoc i wsparcie dziecku i rodzinie

5. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY: Zorganizowanie efektywnego systemu wsparcia nad dzieckiem i rodziną

Głównym celem realizacji „ Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu włoszczowskiego na lata 2015 – 2017” jest zorganizowanie efektywnego systemu wsparcia nad dzieckiem i rodziną.

Cel główny został wzbogacony o cele szczegółowe zawierające w swojej treści pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych, wsparcie istniejących form pieczy zastępczej, wsparcie dla biologicznych rodzin dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej.

Na zakres celu głównego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej składa się wiele działań związanych z opieką zastępczą wobec małoletnich dzieci, jak i osób sprawujących wspomnianą pieczę zastępczą. Działania te skupiają się na podejmowaniu działań propagujących i wspierających rodzinną pieczę zastępczą, na zatrudnianiu koordynatorów, na prowadzeniu kwalifikacji kandydatów na opiekunów zastępczych, w tym kierowanie na szkolenia. Ważnym elementem jest również zawieranie umów z kandydatami do pełnienia funkcji rodzin zawodowych oraz prowadzenia rodzinnych domów dziecka

Cel 1. Wsparcie istniejących form pieczy zastępczej

L.P.	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR	PARTNERZY
1.	Zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	Starostwo Powiatowe, MPiPS
2.	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa,	Starostwo Powiatowe, MPiPS, organizacje pozarządowe
3.	Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych oraz kadry placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	Organizacje pozarządowe
4.	Kontynuowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych,	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	

	niezawodowych i spokrewnionych			
5.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa: prawnego, psychologicznego	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
6.	Umożliwianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy medycznej	2015 – 2017	PCPR Włoszczowa	Placówki służby zdrowia
7.	Wypłacanie świadczeń rodzinom zastępczym niezawodowym i spokrewnionym	2015 – 2017	PCPR Włoszczowa	Starostwo Powiatowe, MPiPS
8.	Finansowanie wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnego domu dziecka	2015 – 2017	PCPR Włoszczowa	Starostwo Powiatowe, MPiPS

Cel 2. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej

L.P.	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR	PARTNERZY
1.	Doskonalenie zawodowe kadry zajmującej się działaniami z zakresu pieczy zastępczej	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, Urząd Wojewódzki, organizacje pozarządowe
2.	Udział kadry Centrum w szkoleniach i konferencjach z zakresu pomocy dziecku i rodzinie	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa, Ośrodki Pomocy Społecznej,	Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, Urząd Wojewódzki organizacje pozarządowe
3.	Współpraca z organizacjami	2015 - 2017	PCPR	Ośrodki Pomocy

	pozarządowymi na rzecz pieczy zastępczej		Włoszczowa	Społecznej
4.	Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodziny, placówkami oświatowymi, sądami, placówkami zdrowotnymi	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa, Ośrodki Pomocy Społecznej, asystenci rodzin	organizacje pozarządowe

Cel 3. Wsparcie dla biologicznych rodzin dzieci przebywających w pieczy zastępczej

L.P.	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR	PARTNERZY
1.	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej dziecka w celu dążenia do poprawy sytuacji bytowej	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	Ośrodki Pomocy Społecznej, asystenci rodzin, organizacje pozarządowe
2.	Prowadzenie poradnictwa dla rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej (wsparcie prawnika, psychologa)	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa, Ośrodki Pomocy Społecznej,	organizacje pozarządowe
3.	Umożliwienie realizacji kontaktów rodziców biologicznych z dzieckiem	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	Ośrodki Pomocy Społecznej
4.	Motywowanie rodziców biologicznych do podejmowania działań zmierzających do powrotu dzieci pod ich opiekę	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa, Ośrodki Pomocy Społecznej, asystenci rodzin	organizacje pozarządowe

Cel 4. Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo –wychowawczych i rodzin zastępczych

L.P.	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR	PARTNERZY
1.	Przygotowywanie wychowanków placówki	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	Opiekun usamodzielnienia,

	opiekunczo – wychowawczej i rodzin zastępczych do procesu usamodzielniania			
2.	Realizacja indywidualnych programów usamodzielniania, wsparcie wychowanków w procesie usamodzielniania	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa,	Opiekun usamodzielniania, ośrodki pomocy społecznej
3.	Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	
4.	Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym poprzez zapewnianie poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	ośrodki pomocy społecznej
5.	Angażowanie wychowanków do udziału w projektach w celu poprawy sytuacji życiowej i funkcjonowania w środowisku	2015 - 2017	PCPR Włoszczowa	Opiekun usamodzielniania, ośrodki pomocy społecznej

6. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2015 - 2017

W myśl art. 180 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015r. poz.332 z późn. zm.) zadaniem własnym powiatu jest wskazanie w opracowywanym programie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych.

Biorąc pod uwagę dane dotyczące funkcjonowania pieczy zastępczej na terenie powiatu włoszczowskiego, dane określające zagrożenia w środowiskach rodzin biologicznych ustala się następujący limit rodzin zastępczych zawodowych:

Tabela 8. Zakładany limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015 – 2017

Rodzaj formy zastępczej	rodziny pieczy	2015	2016	2017
Rodzinne domy dziecka		-	1	-
Rodziny zastępcze zawodowe		2	2	2
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego		-	1	1
Rodziny zastępcze specjalistyczne		-	1	-

Powyższa tabela określa liczbę rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, które planuje się utworzyć w kolejnych latach. Należy jednak podkreślić, że założone limity mogą ulec zmianie w zależności od aktualnych potrzeb, sytuacji i dostępnych środków finansowych.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 są środki finansowe :

- z budżetu Powiatu Włoszczowskiego
- z budżetów samorządów gminnych
- dotacje celowe z budżetu państwa
- środki finansowe pozyskane z samorządu województwa
- środki pozyskane ze środków Unii Europejskiej
- inne źródła

8. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

1. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych
2. Wsparcie rodzin zastępczych poprzez organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje i umiejętności wychowawcze, poprzez prowadzenie grup wsparcia oraz dostęp do specjalistycznej pomocy

3. Zapewnianie istniejącym rodzinom zastępczym przysługujących świadczeń w postaci finansowej oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich
4. Wzrost liczby dzieci powracających do rodziców biologicznych
5. Wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka
6. Pomoc osobom usamodzielnianym poprzez wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia oraz wsparcie rzeczowe i finansowe, wzmocnienie procesu aktywizowania pełnoletnich wychowanków
7. Zatrudnianie koordynatorów (1 koordynator na 15 rodzin zastępczych) w celu udzielania pomocy rodzinom w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej

9. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Włoszczowskim na lata 2015-2017” jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włoszczowie.

Monitoring programu będzie odbywał się na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz analizy zbieranych informacji w zakresie kierunków działań ujętych w Programie.

Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu we Włoszczowie, Zarządowi Powiatu Włoszczowskiego w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włoszczowie.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od bieżących potrzeb.